

tweede zondag van de advent C
9 december 2018

Als u de aanhef van het evangelie zojuist aandachtig hebt beluisterd, zal u ongetwijfeld iets bijzonders zijn opgevallen. Het was anders dan anders, eigenlijk één lange zin, waarin het regende van namen en titels. ‘Het gebeurde in het vijftiende regeringsjaar van keizer Tiberius: Pontius Pilatus was landvoogd van Judea; Herodes gouverneur van Galilea; zijn broer Filippus van het gewest Iturea en Trachonitis, en Lysianas gouverneur van Abilene. Annas en Kajafas bekleedden het hogepriesterschap.’

Het zijn niet de minsten die Lucas opsomt. Vooreerst Tiberius, de tweede Romeinse keizer die, zoals bijna alle Romeinse keizers, van moord en doodslag een huismerk maakte. Dat deed ook Pontius Pilatus, zoals Jezus moest ondervinden. De Herodes die genoemd wordt is de zoon van die andere Herodes, de moordenaar van tientallen onschuldige kinderen, en zelf is heeft hij de dood van Johannes de Doper op zijn geweten. Annas en Kajafas zijn de hogepriesters door wiens toedoen Jezus ter dood veroordeeld zal worden.

De plechtige openingszin van het evangelie schetst in enkele grondtrekken de wereld van die dagen. Een donkere wereld, een verloren wereld – een wereld te winnen. Juist in deze omstandigheden, in de chaos woest en leeg, wordt de weg gebaad voor een begin. Te midden van al die grootheden met hun stortvloed van verwaande woorden, hun inspraak zonder inzicht en uitspraken zonder uitzicht, klinkt in een verre aarde-uthoek een oproep: ‘Bekeert u! Bereid de weg voor de Heer; maakt zijn paden recht. Heel de mensheid zal Gods redding zien’.

Woorden van licht en redding in een donkere wereld. Woorden in midwinter, tegen het donker in. Woorden van ongeloof in louter lijden en lot. Woorden van leven, een ademtocht van hoever en waarvandaan tot in onze tijd. Het is de plechtige aanhef van een nieuw begin, een waarlijk nieuwe schepping; het staat te gebeuren!

Die woorden van toen klinken ook nu. Ze zijn verrassend actueel. Want dat de wereld redding nodig heeft, lijdt geen twijfel. Kijk maar eens naar de berichten die ons via de media bereiken. Misschien hebt u net als ik de afgelopen tijd het nieuws van de dag een beetje gevolgd. We kregen woorden en beelden voorgeschoteld die bepaald te denken gaven. Als mensen voor de camera gevraagd wordt om een spontane reactie op de actualiteit, klinkt het nogal eens: ‘Ik ben bang’. Het lijkt wel of angst de laatste tijd sterk toeneemt. En onzekerheid, om wat alom in deze wereld gebeurt. ‘We weten het niet’. Ook dat is een veelgehoorde gedachte. Wat is er aan de hand met deze onze aarde? Wat staat ons nog meer te wachten, nu op tal van terreinen ons samenleven steeds verder verhardt? Wat voor wind waait er toch in onze wereld, waarin politieke leiders van bedenkelijke signatuur de scepter zwaaien? Wie zal het zeggen, nu zoveel stemmen lijken verstomd en tot zwijgen gebracht?

Er is hoegenaamd één stem die niet is verstomd. Die stem spreekt zacht, als altijd. In een wereld vol ruis en overschreeuwende andere stemmen is ie maar nauwelijks hoorbaar. Die stem spreekt woorden die je dragen, al moet je er wel eerst aandachtig naar luisteren en bij je binnen laten komen.

‘Leg uw kleed van rouw en ellende af en bekleed u voor immer met Gods heerlijke schoonheid’. Prachtige woorden uit de eerste lezing, een heerlijk visioen van licht, van gerechtigheid die vrede schept, van hoop die alle angst verdrijft. De ballingen van weleer worden eervol door God zelf teruggebracht, gedragen als op een koningstroon. Want koninklijk en kostbaar zijn zij allen in zijn ogen.

Die stem met dat visioen valt vaak weg en wordt overstemd door alles wat alom gebeurt. Maar leven met deze droom is niet hetzelfde als je ogen sluiten voor de werkelijkheid. Het is leven vanuit het perspectief van de hoop. Er is meer dan we met onze ogen waarnemen; er is een werkelijkheid die het grauw van alledag overstijgt. Een woord dat eeuwig zal duren, zolang er dagen zijn.

Bekeert u, zegt Johannes de Doper. En ook die woorden klinken vandaag. Bekeert u, keer u om. Keer je af van alles wat het leven niet dient. Keer je toe naar wat het leven draagt. En naar elkaar: kostbaar zij de kwetsbare mens ook in jouw ogen. Keer je naar Hem die was en die is en die komt; Hij die deze wereld redden zal.

Bekering, dat is: leven met het visioen voor ogen, en je leven daardoor laten kleuren. Zonder de rauwe werkelijkheid uit het oog te verliezen, proberen gericht te blijven op wat verder reikt dan onze horizon. Op Iemand die wij wachten. Iemand die vooral ook naar óns uitzielt, ons zoekt en vinden zal – al is het in den vreemde.

Johannes de Doper leert ons om met die ogen te kijken naar de wereld, ook naar ónze wereld van nu. Want ook vandaag geschiedt het woord. ‘Het gebeurde in het tweede regeringsjaar van president Donald Trump, vijfenveertigste president van de Verenigde Staten van Amerika. Vladimir Poetin president van Rusland, Xi Jinping heerser over China, Erdogan over Turkije en Mohammed bin Salman over Saoedi-Arabië. Willem Alexander zetelde als koning der Nederlanden. Paus Franciscus bekleedde het Petrusambt.’ En wellicht zou Lucas veel verder gaan, en zou hij ook het fundamentalisme, de terreur, de honger, de miljoenen vluchtelingen en de burgeroorlogen vermelden.

Ja, ook in de winter van onze wereld klinkt de belofte van redding en bevrijding. Ook nu is er de oproep je te richten naar zijn komst. Een nieuwe dageraad die weldra over ons opgaat. Te midden van wat op de wereld gaande is, te midden van vertwijfeling en tweedracht, onzekerheid en ongerijmdheid van het leven, krijgen wij kracht om Gods woord te dragen in het hart, en met eigen handen te doen.

In het midden van de winter wenken de zomen van een zomer.